

2. välikoe

3.4.2017

Vastaa alla oleviin kysymyksiin ympäröimällä oikea vaihtoehto. Kussakin tehtävässä on neljä vaihtoehtoa, joista yksi on oikein. Oikeasta vastauksesta saa 1 pisteen ja väärästä vastauksesta vähennetään 1/3 pistettä. Jos jättää vastaamatta, saa nolla pistettä.

Tehtävät 1 – 21 perustuvat lineaariseen instrumenttimuuttujaregressiomalliin (IV-regression): $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$, jossa Z_{1i} ja Z_{2i} ovat instrumentteja, Y_i on selitettävä muuttuja ja X_i on endogeeninen selittävä muuttuja. Oletetaan, että eksogeenisestä muuttujasta W_{2i} ei ole dataa. Näin ollen estimoidumme mallin regressiokertoimet ilman sitä käyttäen TSLS-menetelmää (Two Stage Least Squares).

1. Ensimmäisen vaiheen (first stage) populaatioregressiomalli on muotoa:
  - a) $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - b) $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + w_i$, jossa w_i on virhetermi.
  - c) $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + \pi_3 W_{1i} + w_i$, jossa w_i on virhetermi, ja $\text{corr}(w_i, W_{2i}) = 0$.
  - d) $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + \pi_3 W_{1i} + \pi_4 W_{2i} + w_i$, jossa w_i on virhetermi.
2. Ensimmäisen vaiheen populaatioregressiomalli voidaan myös kirjoittaa muodossa:
  - a) $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$, jossa u_i on virhetermi.
  - b) $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + u_i$, jossa on u_i jossa u_i on virhetermi.
  - c) $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + v_i$, jossa v_i on virhetermi, ja $\text{corr}(v_i, W_{1i}) = 0$.
  - d) $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + \pi_3 W_{1i} + v_i$, jossa v_i on virhetermi.
3. Instrumenttien tehtävä on
  - a) eristää X_i :stä sen eksogeeninen komponentti: $\hat{X}_i = \hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 Z_{1i} + \hat{\pi}_2 Z_{2i} + \hat{\pi}_3 W_{1i}$.
  - b) eristää X_i :stä sen eksogeeninen komponentti: $\hat{X}_i = \hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 \hat{v}_i + \hat{\pi}_3 W_{1i}$.
  - c) eristää Y_i :stä sen eksogeeninen komponentti: $\hat{Y}_i = \hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 Z_{1i} + \hat{\pi}_2 Z_{2i} + \hat{\pi}_3 W_{1i}$.
  - d) eristää Y_i :stä sen eksogeeninen komponentti: $\hat{Y}_i = \hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 \hat{v}_i + \hat{\pi}_3 W_{1i}$.
4. Instrumentit ovat valideja, kun
  - a) ne ovat täsmälleen identifioituvia.
  - b) ne ovat korreloimattomia mallin virhetermin kanssa.
  - c) jompikumpi tai molemmat ovat korreloituneita endogeenisen selittävän muuttujan kanssa.
  - d) ne ovat korreloimattomia virhetermin kanssa, ja lisäksi vähintään toinen instrumentti on korreloitunut selittävän muuttujan kanssa.
5. Instrumentit ovat relevantteja (Instrument Relevance), kun
  - a) $\text{corr}(u_i, Z_{1i}) = \text{corr}(u_i, Z_{2i}) = 0$.
  - b) $\text{corr}(u_i, Z_{1i}) \neq 0$ ja $\text{corr}(u_i, Z_{2i}) \neq 0$.

- c) $\text{corr}(X_i, Z_{1i}) = \text{corr}(X_i, Z_{2i}) = 0$.
- d) $\text{corr}(u_i, Z_{1i}) \neq 0$ tai $\text{corr}(u_i, Z_{2i}) \neq 0$.
6. Instrumentit ovat exogeenisiä (Instrument Exogeneity), kun
- a) $\text{corr}(u_i, Z_{1i}) = \text{corr}(u_i, Z_{2i}) = 0$.
- b) $\text{corr}(u_i, Z_{1i}) \neq 0$ ja $\text{corr}(u_i, Z_{2i}) \neq 0$.
- c) $\text{corr}(X_i, Z_{1i}) = \text{corr}(X_i, Z_{2i}) = 0$.
- d) $\text{corr}(X_i, Z_{1i}) \neq 0$ tai $\text{corr}(X_i, Z_{2i}) \neq 0$.
7. Toisen vaiheen populaatioregressiomalli on muotoa (katso tehtävä 3):
- a) $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$.
- b) $Y_i = \beta_0 + \beta_1 \hat{X}_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$.
- c) $\hat{Y}_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$.
- d) $\hat{Y}_i = \beta_0 + \beta_1 \hat{X}_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$.
8. Kun instrumentteja on kaksi, mallin regressiokertoimet ovat
- a) ali-identifioituvia (underidentified).
- b) täsmälleen identifioituvia (exactly identified).
- c) yli-identifioituvia (overidentified).
- d) osittain identifioituvia (partly identified).
9. Tässä tehtävässä oletetaan, että on vain yksi instrumentti Z_{1i} . Näin ollen mallin regressiokertoimet ovat
- e) ali-identifioituvia (underidentified).
- f) täsmälleen identifioituvia (exactly identified).
- g) yli-identifioituvia (overidentified).
- h) osittain identifioituvia (partly identified).
10. Haluat tietää, ovatko instrumentit Z_{1i} ja Z_{2i} valideja. Tutkit asiaa testaamalla, ovatko instrumentit heikkoja (Weak Instruments). Lisäksi tutkit instrumenttien ekogeenisyyttä testaamalla yli-identifioituvuus rajoitteita (The Overidentifying Restrictions Test). Tätä varten lasket J-testisuuren. Jos instrumentit ovat relevantteja, J-testisuure (The J-Statistic) noudattaa $\chi^2(m-k)$ -jakaumaa, jossa m on instrumenttien lukumäärä ja k on endogeenisten selittävien muuttujien lukumäärä.
- a) Jos instrumentit ovat heikkoja, niin J-testisuure noudattaa $\chi^2(1)$ -jakaumaa, jossa 1 viittaa χ^2 -jakauman vapausasteeseen.
- b) Jos instrumentit ovat vahvoja, niin J-testisuure noudattaa $\chi^2(1)$ -jakaumaa, jossa 1 viittaa χ^2 -jakauman vapausasteeseen.
- c) Jos instrumentit ovat heikkoja, niin J-testisuure noudattaa $\chi^2(2)$ -jakaumaa, jossa 2 viittaa χ^2 -jakauman vapausasteeseen.
- d) Jos instrumentit ovat vahvoja, niin J-testisuure noudattaa $\chi^2(2)$ -jakaumaa, jossa 2 χ^2 -jakauman vapausasteeseen.
11. Ensimmäisen vaiheen F-testisuure heikoille instrumenteille perustuu regressioon $X_i = \pi_0 + \pi_1 Z_{1i} + \pi_2 Z_{2i} + \pi_3 W_{1i} + v_i$, jossa v_i on virhetermi. Testattaessa heikkoja instrumentteja F-testillä nolla hypoteesi on
- a) $\pi_0 = \pi_1 = \pi_2 = \pi_3 = 0$.
- b) $\pi_0 = \pi_1 = \pi_2 = 0$.
- c) $\pi_1 = \pi_2 = \pi_3 = 0$.

- d) $\pi_1 = \pi_2 = 0$.
12. Edellisen tehtävän nolla hypoteesi hylätään, kun F-testisuure on suurempi kuin
- 4
  - 6
  - 8
  - 10
13. Jos kyseessä oleva nolla hypoteesi hylätään, niin silloin
- instrumentit ovat heikkoja.
  - instrumentit ovat vahvoja.
  - instrumentit ovat eksogeenisia.
  - instrumentit ovat endogeenisia.
14. J-testisuure (katso tehtävä 10) perustuu regressioon $\hat{u}_i^{TSL} = \gamma_0 + \gamma_1 Z_{1i} + \gamma_2 Z_{2i} + \gamma_3 W_{1i} + e_i$, jossa
- $\hat{u}_i^{TSL} = Y_i - (\hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 X_i + \hat{\beta}_2 W_{1i})$.
  - $\hat{u}_i^{TSL} = Y_i - (\hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 \hat{X}_i + \hat{\beta}_2 W_{1i})$.
  - $\hat{u}_i^{TSL} = X_i - (\hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 Z_{1i} + \hat{\pi}_2 Z_{2i} + \hat{\pi}_3 W_{1i})$.
  - $\hat{u}_i^{TSL} = \hat{X}_i - (\hat{\pi}_0 + \hat{\pi}_1 Z_{1i} + \hat{\pi}_2 Z_{2i} + \hat{\pi}_3 W_{1i})$.
15. Kuten edellä mainittiin, J-testisuure perustuu regressioon $\hat{u}_i^{TSL} = \gamma_0 + \gamma_1 Z_{1i} + \gamma_2 Z_{2i} + \gamma_3 W_{1i} + e_i$. Kun testataan yli-identifioituvuus rajoitteita, niin nolla hypoteesi on
- $\gamma_0 = \gamma_1 = \gamma_2 = \gamma_3 = 0$.
  - $\gamma_0 = \gamma_1 = \gamma_2 = 0$.
  - $\gamma_1 = \gamma_2 = \gamma_3 = 0$.
  - $\gamma_1 = \gamma_2 = 0$.
16. Jos yllä oleva nolla hypoteesi hylätään, niin silloin
- instrumentit ovat heikkoja.
  - instrumentit ovat vahvoja.
  - instrumentit ovat eksogeenisia.
  - instrumentit ovat endogeenisia.
17. Oletetaan, että $\text{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{1i}, X_i) \neq 0$ ja $\text{corr}(Z_{2i}, X_i) \neq 0$. Näin ollen
- β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva (consistent).
  - β_1 :n TSLS-estimaattori ei ole tarkentuva.
  - β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_0 :n ei ole.
  - β_0 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_1 :n ei ole.
18. Oletetaan nyt, että $\text{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{1i}, X_i) = 0$ ja $\text{corr}(Z_{2i}, X_i) = 0$. Näin ollen
- β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva.
  - β_1 :n TSLS-estimaattori ei ole tarkentuva.
  - β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_0 :n ei ole.
  - β_0 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_1 :n ei ole.
19. Oletetaan nyt, että $\text{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{1i}, X_i) = 0$ ja $\text{corr}(Z_{2i}, X_i) \neq 0$. Näin ollen

- a) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva.
  - b) β_1 :n TSLS-estimaattori ei ole tarkentuva.
  - c) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_0 :n ei ole.
  - d) β_0 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_1 :n ei ole.
20. Oletetaan, että $\text{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) \neq 0$, $\text{corr}(Z_{1i}, X_i) \neq 0$ ja $\text{corr}(Z_{2i}, X_i) = 0$. Näin ollen
- a) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva.
  - b) β_1 :n TSLS-estimaattori ei ole tarkentuva.
  - c) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_0 :n ei ole.
  - d) β_0 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_1 :n ei ole.
21. Oletetaan, että $\text{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) \neq 0$, $\text{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$, $\text{corr}(Z_{1i}, X_i) \neq 0$ ja $\text{corr}(Z_{2i}, X_i) = 0$. Näin ollen
- a) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva.
  - b) β_1 :n TSLS-estimaattori ei ole tarkentuva.
  - c) β_1 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_0 :n ei ole.
  - d) β_0 :n TSLS-estimaattori on tarkentuva, mutta β_1 :n ei ole.
22. Muuttujan X_i :n muuttuessa prosentin (1%) Y_i muuttuu $0.01\beta_1$ verran, kun kyseessä on
- a) lineaarinen log-malli (a linear log model): $Y_i = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - b) log-lineaarinen malli (a log-linear model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 X_i + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - c) log-log-malli (a log-log model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - d) ei mikään edellisistä.
23. Muuttujan X_i muuttuessa yhden yksikön ($\Delta X_i = 1$) Y_i muuttuu $100\beta_1$ prosenttia, kun kyseessä on
- a) lineaarinen log-malli (a linear log model): $Y_i = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - b) log-lineaarinen malli (a log-linear model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 X_i + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - c) log-log-malli (a log-log model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - d) ei mikään edellisistä.
24. Muuttujan X_i :n muuttuessa prosentin (1%) Y_i muuttuu prosentin (1%), kun kyseessä on
- a) lineaarinen log-malli (a linear log model): $Y_i = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - b) log-lineaarinen malli (a log-linear model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 X_i + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - c) log-log-malli (a log-log model): $\ln(Y_i) = \beta_0 + \beta_1 \ln(X_i) + u_i$, jossa on u_i virhetermi.
  - d) ei mikään edellisistä.